

Javorniški Mesečnik

Interno glasilo Astronomskega Društva Javornik

Letnik II, Številka 10, Oktober 2001

Pozdravljeni!

Mednarodna meteorska konferenca, letos v organizaciji Astronomskega društva Javornik, je za nami. Sodeč po komentarjih udeležencev in organizatorjev, je uspela. Organizatorji — čestitam!

Za razliko od septembrske, oktobrska številka Mesečnika vsebuje samo redne rubrike. Morda pa za astronome čas kislih kumaric ni avgust, kot za vse "normalne" ljudi...

Lep pozdrav,

Aram, aram.karalic@yahoo.com

PRIDITE V DRUŠTVENO SOBO!

Društvena soba ADJ se nahaja na Kolodvorski 6 v Ljubljani. Odprta je vsak torek, razen tretjega torka v mesecu, od 18^h do 19^h. Tam se srečamo, si izmenjamo izkušnje in se dogovorimo za skupna opazovanja.

ADJ na Spletu:

<http://www.javornik-drustvo.si>.

E-poštni seznam slo-astro

Slovenski amaterski astronomi komuniciramo tudi preko poštne seznama ("mailing liste") slo-astro, kjer si izmenjujemo prispevke vseh vrst: opozorila o zanimivih astronomskih dogodkih in prireditvah, vabila na opazovanja, poročila o opazovanjih, vprašanja, ponudbo rabljene opreme itd. Prijavi se lahko vsak, dodatne informacije in prijava na <http://www.javornik-drustvo.si>.

Aram, aram.karalic@yahoo.com

Planeti v oktobru

Merkur je viden le konec meseca zjutraj. Takrat v ozvezdju Device vzhaja približno uro in pol pred Soncem. ★ **Venera** oktobra vzhaja okrog petih zjutraj. Sredi meseca se iz ozvezdja Leva preseli v ozvezdje Device. ★ **Mars** je viden zvečer; v ozvezdju Strelca zahaja okrog enajstih. ★ **Jupiter** v ozvezdju Dvojčkov sprva vzide okrog pol polnoči, nato pa vzhaja vedno bolj zgodaj;

konec meseca vzide že pred deveto (po zimskem času). ★ **Saturn** v začetku meseca vzhaja okrog desetih zvečer, konec meseca pa že pred deveto (po zimskem času). Nahaja se v ozvezdju Bika. ★ **Uran** v ozvezdju Kozoroga sprva zahaja okrog treh zjutraj, nato pa vedno bolj zgodaj; konec meseca zaide že okrog polnoči (po zimskem času).

Luna: ščip 2.10., zadnji krajec 10.10., mlaj 16.10., prvi krajec 24.10..

27. oktobra ob 3. zjutraj premaknemo ure za eno uro nazaj.

Urška, urska.pajer@yahoo.com

Pridruži se nam pri opazovanju spremenljivk!

Vabim vse, ki vas zanima opazovanje spremenljivk, da se nam pridružite. Opazovanje spremenljivk na zahteva veliko opreme, dovolj je že navaden binokular (npr. 7×50). V društvu pa je seveda na voljo precej boljše oprema, s katero lahko naredite res dobre in uspešne meritve.

Če bi se nam rad pridružil, se mi čimprej oglasi!

Marko, marko.pust@yahoo.com

Meteorji v oktobru in novembru

η Geminidi – EGE

Aktivni so od 14. do 27.10. z maksimumom 18.10. (četrtak), ko ZHR doseže 2. Ob maksimumu se njihov radiant nahaja na $\alpha = 102^\circ$ in $\delta = +27^\circ$ in se dovolj visoko za kvalitetna opazovanja povzpne po lokalni polnoči. Ti meteorji so zelo hitri. Luna jih ne bo motila saj je 16.10. v mlaju.

Orionidi – ORI

Ker se njihov radiant nahaja zelo blizu η Geminidov na $\alpha = 95^\circ$ in $\delta = +16^\circ$, moramo pri opazovanjih zelo paziti, da jih ne zamenjamo. Prav tako kot η Geminidi so Orionidi zelo hitri. Aktivni so od 2.10. do 7.11., z vruncem 21.8. ob 8^h UT

V A B I L O

Vabimo vas na mesečni sestanek, ki bo v torek, 16. oktobra 2001 ob 18. uri v predavalnici F2 Fakultete za matematiko in fiziko, Jadranska 19, v Ljubljani. Glavni del sestanka bo predavanje:

Merjenje razdalj v astronomiji

predavatelj: Gorazd Lampič

V predavanju bodo predstavljene današnje najpomembnejše metode za merjenje razdalj v astronomiji. Vsaka metoda bo predstavljena s fizikalno osnovo in primerom meritve. Načini merjenja si sledijo po dosegu. Začeli bomo znotraj naše galaksije. Prva metoda je paralaksa, nato metoda merjenja s pomračitvenimi dvojnicami ter spremenljivke oziroma P-L relacija. Zunaj naše galaksije pridejo na vrsto medgalaktične metode merjenja kot je metoda supernov tip 1a, nov, Tully-Fisherjeva zveza, fluktuacije površinske svetlosti ter Hubblov zakon. Na koncu bo predstavljena še primerjavo rezultatov meritev oddaljenosti za iste objekte, izmerjene z različnimi metodami.

Vabljeni!

Bernard Ženko

(nedelja) z ZHR 20. Znani so po tem, da lahko vidimo več maksimumov, občasno pa se njihova večja aktivnost vleče kar nekaj dni okrog maksimumov. V letih 1993 in 1998 so opazovali dodaten maksimum, enako številčen kot glavni, v nočeh 17 in 18.10.. Prav tako kot radiant η Geminidov se njihov radiant povzpne dovolj visoko za kvalitetna opazovanja po lokalni polnoči.

Leonidi – LEO

Matični komet Leonidov 55P/Tempel-Tuttle je prešel priončje v letu 1998, od leta 1999 naprej so opazovali kratek meteorski dež Leonidov vsako leto. Tudi v letu 2001 lahko še vedno pričakujemo povečano aktivnost Leonidov. Glede na različne teorije obnašanja meteoroidnih vlaken za letos napovedujejo maksimume sledeče: Ferrin - 17.11. ob $16^{h}30^{m}$ UT ZHR okrog 350, Asher in Ne-Naught - 18.11. ob $10^{h}01^{m}$ UT ZHR okrog 2500, ob $17^{h}31^{m}$ UT ZHR 9000 ali $18^{h}19^{m}$ UT ZHR okrog 15000, Brown - 18.11. ob $16^{h}54^{m}$ UT in maximum z svetlejšimi meteorji 18.11. ob 11^{h} UT. Radiant se povzpne dovolj visoko za opazovanja okrog lokalne polnoči, Luna jih ne bo motila. Kljub temu, da so napovedi maksimumov zelo ugodne predvsem za lokacije med Amerikama in Azijo, lahko predvidevamo, glede na obnašanje Leonidov iz prejšnjih let, da bomo kak dan okrog maksimumov lahko tudi mi opazovali ZHR okrog

50. Njihov radiant se nahaja na $\alpha = 153^{\circ}$ in $\delta = +22^{\circ}$

α Monocerotidi – AMO

Aktivni so od 15. do 25.11. z vrhuncem 21.11. (sreda) ob 14:20 UT. Njihov ZHR je lahko okoli 5 ali pa se dvigne nad 400 (zadnji tak je bil leta 1995 in je trajal samo 30 min). Njihov radiant se nahaja na $\alpha = 117^{\circ}$ in $\delta = +1^{\circ}$. So srednje hitri meteorji.

Mihaela, mtriglav@yahoo.com

Javorniški Mesečnik izdaja Astronomsko društvo Javornik, Ljubljana / urednik Aram Karalič / izhaja v prvi polovici meseca / prejemajo ga brezplačno vsi člani Astronomskega društva Javornik / prispevke pošljite na naslov aram.karalic@yahoo.com / **ROK ZA ODD-AJO PRISPEVKOV JE ZADNJI TOREK V MESECU OB 19^h** / prispevkov ne lektoriramo